

Klietka hanby v Kežmarku

Bratislava

Klietku hanby mal aj Prešporok (dnešná Bratislava). Pôvodne stála v 15. storočí na Hlavnom námestí a zatvárali sa do nej na verejný posmech drobní kriminálnici, opilci, ľahké ženy a narušitelia poriadku. Hovorovo ju nazývali aj klietka bláznov – *Narrenkötterl* a túto „nálepku“ potom ako ďalšiu potupu prenášala aj na tých, ktorých z nej pustili. Počas 16. storočia klietku presunuli na Františkánske námestie a stála oproti františkánskemu kostolu. Zrušená bola v 18. storočí po strate svojho významu a dodnes sa nezachovali žiadne jej časti.

Podľa zaužívaného názoru niektorých Bratislavčanov bola vraj presunutá do vodnej priekopy pod kamenným mostom pri Michalskej bráne a údajne sa nachádzala v priestoroch dvora známej čítárne. V skutočnosti však išlo o kryciu konštrukciu nad miestnou studňou. Dali ju postaviť v prvej polovici 20. storočia ako napodobeninu historických prekrytí studní a teda nemohlo ísť

o klietku hanby na väznenie odsúdených. Tento omyl a nesprávny výklad funkcie zaujímavej štvorcovej konštrukcie sa postupne vytráca. V 70. rokoch 20. storočia sa uskutočnila v priestoroch priekopy rekonštrukcia a kryciu konštrukciu uložili do depozitu Mestského múzea. Bratislava tak nemá žiadnu pripomienku tohto trestného nástroja, ba ani iniciatívu, ktorá by ju ako zaujímavú atrakciu v súčasnosti oživila.

Kežmarok

Najstaršie záznamy o klietke hanby z mesta Kežmarok pochádzajú z roku 1525. Podobne ako v iných mestách na Slovensku sa do kežmarskej klietky hanby dostali na verejné pranierovanie ľudia aj za dnes všedné delikty, ako sú napríklad ohováranie, cudzoložstvo, opilstvo či rušenie nočného kludu. Ľudia zavretí v klietke si často vypočuli od okoloidúcich mnoho hanlivých slov a nezriedka museli zniesť aj pľuvance. V Kežmarku mali aj stĺp hanby postavený v roku 1557, ktorý však

v roku 1801 zanikol.

Do Kežmarku sa klietka hanby vrátila v roku 2015. Vytvorili ju študenti a majstri kováčskeho odboru miestnej strednej školy a inštalovali ju v tesnej blízkosti radnice na Hlavnom námestí. Má šesťuholníkový pôdorys a pre stojaceho človeka dostatočne vysokú konštrukciu. Nejde pritom o repliku pôvodnej klietky hanby, ktorá sa v meste využívala prevažne na trestanie neposlušných žien.

Krupina

Klietka hanby stála v minulosti aj v Krupine. Nezachovali sa jej návrhy či kresby, ale zmienujú sa o nej záznamy už v roku 1674. Stáť mala na súčasnom Svätotrojičnom námestí. V prípade Krupiny však v historických záznamoch nájdeme informáciu aj o popravných klietkach, ktorá bola určená priamo na popravné miesto a je možné, že nešlo o tú istú kovovú konštrukciu. Uvádza sa v zmienkach z krvavého roku 1675, keď sa v meste konalo niekoľko inkvizíčných procesov proti ženám

obvineným z čarodejníctva (pozri str...). Klietka nedovolila odsúdeným uniknúť a manipulácia s nimi bola pre popravcu jednoduchšia. Takýto spôsob popravy je nám známy nielen zo západnej Európy, ale aj z Ruska.

V rámci Slovenska je celkovo málo historických záznamov o klietkach hanby, ale zmienky o popravných klietkach nám minulosť odhalila zatiaľ zrejme len v Krupine. Pod klietku sa zrejme naukladalo raždie, prípadne aj iná horlavina. Ak v meste využívali dve samostatné klietky, miera využívania a zánik popravných klietok nám nie je známy, avšak klietka hanby zanikla v 19. storočí. V roku 2021 sa do Krupiny klietka vrátila. Vysoká kovová konštrukcia na murovanom podstavci vznikla predovšetkým ako atrakcia, ktorú môžu záujemcovia navštíviť aj zvnútra. Stojí na svojom pôvodnom mieste na Svätotrojičnom námestí kúsok od mestského úradu. Tvorí súčasť miestneho náučného chodníka, ktorý prepája ďalšie historické miesta mesta a aj pomocou QR kódov.

Klietka hanby v Krupine

